

CONTRA XIFRADA
Per Jordi Garriga

1.000.000.000

UN RIU BENÈFIC

Quans ens plantejem la conveniència de tenir cura dels nostres rius, hauríem d'anar més enllà del subministrament de l'aigua per beure. Dels ecosistemes dels rius en traiem més profit: aliments, fusta, protecció davant l'erosió i les inundacions, etc... Tot un conjunt de beneficis que obtenim gràcies al funcionament natural dels ecosistemes, el que els científics anomenen serveis ecosistèmics.

L'Institut Català de Recerca de l'Aigua (ICRA) ha realitzat una quantificació dels serveis ecosistèmics de la conca del riu Llobregat, que sumen uns 1.000 milions d'euros. A banda del subministrament d'aigua (disponibilitat potencial d'aigua de 602 hm³ per any), òbviament el gruix d'aquests beneficis del riu, n'hi ha d'altres que no podem menystenir, com ara l'autodepuració de contaminants, que evita costos de tractament per obtenir una aigua en condicions, que en època de sequera té un *valor comptable* de 130 milions d'euros; la protecció de l'erosió, que valdria 10 milions d'euros i el subministrament d'aigua per

1.000 M€
ens ofereix en
serveis gratuïts el
Llobregat, suma
que pot créixer si
restaurem
adequadament
els seus
ecosistemes

produir energia (nou milions d'euros). El Llobregat també ens ofereix un altre servei preciós, com ara la retenció de sediments abans que arribin a l'em-bassament, cosa que suposa estalviar diners en les tasques de dragat, tot allargant la vida útil del pantà. Val a dir que el valor del servei ecosistèmic es manté alt en anys plujosos, però minva considerablement en temps de sequera, fins a un 85%. És clar que és en anys d'escassa precipitació quan són més preuades tasques com l'autodepuració.

Com assenyala Vicenç Acuña, investigador de l'àrea de Recursos i Ecosis-

temes de l'ICRA, "en tenir consciència d'aquest capital, el gestor pot fer una anàlisi de cost-benefici per esbrinar si realment paga la pena tirar endavant projectes de canalització, modificació de lleres o restauració de qualsevol manera, que es tradueixen en pèrdues pel que fa a serveis ecosistèmics".

ACCÓ INTEL·LIGENT. O, per contra, també pot considerar l'opció de restaurar trams de riu, perquè els sistemes naturals li ho agrairan en forma de múltiples serveis amb una amortització que pot anar de dos a 10 anys. Com assenyala Acuña, accions intel·ligents sobre el riu poden tenir tota mena de retorns: "Una restauració racional pot comportar, a més d'una recuperació de la biodiversitat, altres beneficis, com la depuració que, per exemple, podria fer baixar el cost de potabilització en una ciutat com Igualada." Així mateix, "si hi ha més peixos en determinats trams de riu, com els del Berguedà, es podrien vendre més permisos de pesca".

El Llobregat, un riu que pateix una forta pressió dels assentaments humans i la indústria que s'aple-



El Llobregat ofereix tot un seguit de serveis d'alt valor econòmic. ANDREU PUIG

guen a les seves vores, treballa prou activament per nosaltres: amb els seus afluents, retira cada any 2.000 tones de nitrat, un 23% dels nitrats que hi arriben, mentre que en el cas del fòsfor aquesta retenció és del 40%. En alguns trams del riu, aquesta tasca autodepurativa de nitrats i fòsfats pot assolir el 50%. Com assenyala l'investigador de l'ICRA, "calia posar en valor aquests serveis precisament perquè es tracta d'un riu sotmès a molts riscos".

Val a dir, com adverteix Acuña, que cal evitar que els serveis ecosistèmics dels rius esdevinguin un parany: "Un gestor podria justificar fer canalitzacions

en el riu tot al·legant que l'anàlisi de costos les fa més rendibles que el profit dels serveis del funcionament natural de l'ecosistema."

Aquesta nova visió sobre què ens aporten els rius té precedents importants. El més assenyalat és el del riu Hudson i Nova York, en què s'havia d'elegir entre potenciar la capacitat tecnològica de les depuradores de la ciutat per garantir una potabilitat màxima de l'aigua, o anar a la capçalera del riu, a les muntanyes Catskill, i comprar terrenys agrícoles, la causa d'un excés de nitrats i fòsfats al riu, per reconvertir-los en aiguamolls o boscos de ribera que fessin una tasca de filtratge. El càlcul cost-be-

nefici va mostrar que la segona solució era la més barata, i es va implementar, amb prou èxit.

Un altre cas és el de Xina, en què l'aposta governamental per construir grans preses ha obligat a fer estudis sobre els problemes d'erosió associats, atès que els rius xinesos acostumen a baixar amb una gran càrrega de sediments. Del dicamen dels estudis també es va anar a una solució per potenciar els serveis ecosistèmics, la plantació de grans boscos de ribera.

L'estudi s'inscriu en el projecte SCARCE, d'estudi dels efectes del canvi global en la qualitat de l'aigua dels rius, promogut pel Ministeri de Ciència i Innovació.